

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Projekt opracowany przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą we Wrocławiu
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Idea rolnictwa społecznego jako alternatywnego innowacyjnego źródła dochodu

Józefina Król, Elżbieta Kmita-Dziasek
CDR O/Kraków

Świdnica, 18.05.2019 r.

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

funkcje zielone

- gospodarowanie zasobami ziemi
- chów zwierząt
- zachowanie bioróżnorodności
- ekologia roślin i zwierząt

funkcje błękitne

- wykorzystywanie zasobów wodnych
- zapobieganie powodziom i zanikowi wód
- wytwarzanie energii wodnej i wiatrowej

funkcje żółte

- zachowanie spójności i żywotności obszarów wiejskich
- zapewnienie warunków życia
- zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturowych

funkcje białe

- utrzymanie bezpieczeństwa żywnościowego

Rozwój przedsiębiorczości

Sfera gospodarstwa
rolnego

Poszerzanie tradycyjnych
wzorców aktywności
gospodarczej (*activity patterns*)

Sfera społeczności
lokalnych

Pojawienie się i narastanie
procesów alokacji
przedsięwzięć wytwórczych
oraz gospodarcza intensyfikacja
wiejskiej przestrzeni
wytwórczej (*activity space*)

rolnictwo społeczne

innovacyjne podejście łączące dwie koncepcje:

(1) rolnictwo wielofunkcyjne

(2) usługi społeczne/ opiekę zdrowotną na poziomie lokalnym

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Rolnictwo społeczne: zielone usługi terapeutyczno-opiekuńcze oraz polityka społeczna i zdrowotna” (2013/C 44/07):

Określenia

Pod pojęciem rolnictwa społecznego kryje się wiele różnych działań odpowiadających na potrzeby o charakterze społecznym. Stosowane często zamiennie inne określenia to:

- rolnictwo społeczne *social farming*
soziale landwirtschaft
- rolnictwo opiekuńcze *care farming*
- rolnictwo dla zdrowia *farming for health*
(wspierające proces leczenia i rehabilitacji)
- zielona opieka *green care*
- zielone ćwiczenia *green exercise*
- terapia rolnicza *agricultural therapy*

Postulowane w UE działania dot. rolnictwa społecznego

1. Uznanie na szczeblu unijnym roli rolnictwa społecznego
2. Stworzenie bazy danych nt. gospodarstw społecznych w UE
3. Włączanie rolnictwa społecznego do programów badań i szkoleń
4. Umacnianie roli społeczeństwa obywatelskiego i tworzenia sieci
5. Implementacja rolnictwa społecznego do strategii rozwoju zrównoważonego

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Rolnictwo społeczne: zielone usługi terapeutyczno-opiekuńcze oraz polityka społeczna i zdrowotna” (2013/C 44/07).

Obszary rolnictwa społecznego

1. Zajęcia
reeducacyjne i
terapeutyczne

GOSPODARSTWA TERAPEUTYCZNE

2. Integracja w świecie
pracy
i włączenie społeczne

GOSPODARSTWA SOCJALNE

3. Działania
pedagogiczne

ZAGRODY EDUKACYJNE

4. Usługi opiekuńcze

GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE

Typy gospodarstw społecznych....

Zagroda Edukacyjna

Facebook: [Ogólnopolska-Sieć-Zagród-Edukacyjnych](#)
Strona internetowa: <http://zagrodaedukacyjna.pl/>

Gospodarstwo opiekuńcze

Projekt GROWID
Strona internetowa: <https://www.cdr.gov.pl/projekty-i-wspolpraca/2898-growid-gospodarstwa-opiekuncze-w-rozwoju-obszarow-wiejskich-wobec-wyzwan-demograficznych>

Gospodarstwo terapeutyczne

Projekt CARE-T-FARMS
Twitter: [@CARE_T_FARMS](#)
Facebook: [Care-T-Farms](#)
Strona internetowa: <http://www.care-t-farms.eu/>

Skutki rozwoju rolnictwa społecznego

- **Perspektywa klienta**

- > redukcja stresu, poprawa samopoczucia, wzrost samooceny, aktywności i zaangażowania

- **Perspektywa rolnika**

- > nowe źródło dochodu, pełnienie ważnej funkcji społecznej, samorealizacja

- **Perspektywa całej społeczności lokalnej**

- > wzrost dostępności usług społecznych, rozwój lokalny, tworzenie wzajemnych relacji, współdziałanie, poprawa wizerunku rolnictwa

- > rozwój przedsiębiorczości

Rozwój gospodarstw społecznych wiąże się z możliwością uzyskania dodatkowego źródła dochodu w ramach różnicowania działalności w gospodarstwie rolnym i domowym.

Jest to także szansa na rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich przyczyniająca się do kreowania nowych miejsc pracy oraz zmniejszania ukrytego bezrobocia. Odpowiedzialne realizowanie dodatkowych funkcji gospodarstwa rolnego przyczyni się także do realizacji zrównoważonego modelu rozwoju obszarów wiejskich.

Literatura

1. Bieżące informacje o działaniach CDR O/Kraków: <http://www.gospodarstwa-opiekuncze.pl/>
2. „Gospodarstwo opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich — wyjazd studyjny” Raport z wyjazdu studyjnego, dostęp: <http://cdrkursy.edu.pl/cdr/index.php/pl/736-realizacja-projektu-pn-gospodarstwo-opiekuncze-w-rozwoju-obszarow-wiejskich-wyjazd-studyjny>
3. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Rolnictwo społeczne: zielone usługi terapeutyczno-opiekuńcze oraz polityka społeczna i zdrowotna” (2013/Ĉ 44/07).
4. Projekt Erasmus+ dot. gospodarstw opiekuńczych/terapeutycznych: <http://www.care-t-farms.eu/>
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy [Dz. U. Dz.U. 2012 poz. 719].
6. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę [Dz.U. 2005 nr 86 poz. 739].
7. *Rozwój usług opiekuńczych na terenach wiejskich*, J. Lesiewicz (red.), KPODR w Minikowie, Minikowo 2018.
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej [Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593].
9. Stępnik K., Król J., *Gospodarstwa opiekuńcze – budowanie sieci współpracy*, CDR O/Kraków, Kraków 2017.